

Mladi u gradu Zagrebu

U Zagrebu četvrtinu stanovništva čine mladi ljudi od 15 do 29 godina. To je dovoljno značajan pokazatelj da Grad mora, može i treba posebno skrbiti o mladim ljudima. Najvažniju ulogu u kreiranju politike i skrbi prema mladima ima upravo lokalna zajednica, naravno uz pomoć države, ali okolnosti za djelovanje mladih ljudi treba rješavati na lokalnoj razini, kao što i probleme treba rješavati upravo tamo gdje nastaju.

Važno je i pitanje sudjelovanje mladih u rješavanju njihova statusa, ali i problema. Naime, mladi su ljudi u specifičnom životnom razdoblju kada rješenja nametnuta "odozgo" ili "izvana" naprosto nisu dobro prihvaćena ni dobrodošla. Mladi ljudi trebaju, mogu i žele biti ravnopravni partneri u kreiranju politike prema njima i za njih.

Grad Zagreb je uistinu grad mladih jer ima najviše osnovnih i srednjih škola, a u sklopu Sveučilišta djeluju visoka učilišta (fakulteti, akademije, visoke škole). To govori da Zagrebu gravitiraju mladi ljudi zbog ostvarivanja svojih potreba za obrazovanjem, ali isto tako i zbog potreba za zapošljavanjem jer su mogućnosti zapošljavanja u Zagrebu ipak veće nego u drugim manjim sredinama.

Neke od osnovnih karakteristika mladih su sljedeće:

Oni su marginalizirana skupina u društvu (najslabiji položaj na tržištu rada, pogotovo manje obrazovani, bez iskustva; sve duže ostaju pod roditeljskim krovom zbog nemogućnosti osamostaljenja, a značajna je pojava i odlazak mladog obrazovanog kadra u inozemstvo); mladi su tradicionalno siromašna skupina zbog kreditne nesposobnosti, neposjedovanja nekretnina i nezaposlenosti; u Zagrebu su učestaliji urbani socijalni rizici (zlouporaba droga, alkohola, duhana);

mladi ljudi koji ne završavaju srednju školu, takozvani drop-out fenomen, a nema sustavne društvene brige o tome; maloljetnička delinkvencija čini 8 posto ukupnog kriminaliteta te je i dalje zabrinjavajuća jer većina mladih delinkvenata nastavlja s kriminalnim djelatnostima u starijoj dobi; nestrukturirano i loše organizirano slobodno vrijeme mladih rizični je faktor za njih; zdravstveno stanje mladih uvelike ovisi o stilu života pa su vodeće bolesti zapravo ozljede (prometne nesreće), prekomjerna konzumacija alkohola, pušenje, zloupotreba psihoaktivnih tvari, duševni poremećaji te neadekvatna tjelesna aktivnost i prehrana.

Škola je nakon obitelji drugi najvažniji dio okruženja u kojem mladi zadovoljavaju svoje izuzetno važne potrebe. Ona omogućava stjecanje znanja, pojmova, umijeća, stavova i navika potrebnih za život i rad ili

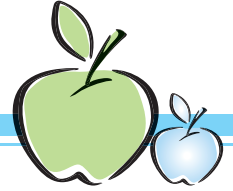
daljnje školovanje te osigurava kontinuirani razvoj učenika. Na temelju toga ona djeluje na razini primarne prevencije i pomaže djeci i mladima da kroz različite programe usvajaju za zdravlje korisne životne navike ili mijenjaju one štetne ukoliko su ih stekli. Zato usvajanjem zdravog načina života, uz unapređenje zdravlja, pogotovo kod mlade populacije u cjelini se smanjuje proširenost pojedinih faktora rizika.

Sustavnija briga o zdravlju u zagrebačkim školama i učeničkim domovima počela se provoditi 1995. kada je tadašnje Ministarstvo prosvjete i športa usvojilo provedbeni program pod nazivom "Briga za mlade i njihovo zdravlje u školama" kojim je poduzeto niz aktivnosti i koordiniranih mjera za promicanje zdravlja i zdravih stilova života. Riječ je o programima koji su obuhvaćali prevenciju pušenja, pravilne prehrane, važnost redovitih tjelesnih aktivnosti, programima skrbi i unapređenja duševnog zdravlja uključujući prevenciju zlouporabe sredstava ovisnosti i kontrolu stresa te odgovorno spolno ponašanje i brigu za zdravi okoliš.

Istodobno su pojačani i odgojni programi, kako za učenike tako i za prosvjetne djelatnike i roditelje, koji sadrže edukaciju o štetnosti i posljedicama nezdravog načina života, a provode se ne samo kroz redovnu školsku aktivnost nego i u slobodno vrijeme učenika.

Za što intenzivnije promicanje zdravlja u svim školama Zagreba potpisano je i "pismo namjere" o osnivanju Mreže škola koje promiču zdravlje. Na taj je način prepoznata potreba za suradnjom školstva i zdravstva na programu "Sveobuhvatni pristup zdravlju – promicanje zdravlja u školama". Od 1993. u Zagrebu je devet osnovnih škola pristupilo Hrvatskoj mreži škola koje promiču zdravlje.

Moramo napomenuti da motiv zdravlja u zdrave djece i adolescenata nije jak. Zdravlje se doživljava kao nešto samo po sebi razumljivo. Za njih su mnogo važnije druge potrebe. Dječaci i djevojčice u adolescenciji traže vlastiti identitet, osjećaju veliku potrebu za afirmacijom, žele pokazati svoju vrijednost i dobiti priznanje. Oni osjećaju vlastitu snagu i skloni su potcjenjivati opasnost. Vrlo su kritični prema okolini, ne priznaju autoritete, ali se u traženju svoje ličnosti često poistovjećuju s uzorima iz bliže ili dalje okoline. Žele biti prihvaćeni od svojih vršnjaka. Zato preventivni programi moraju biti sveobuhvatni i prvenstveno prilagođeni temeljnim potrebama mladih, odnosno obilježjima njihovog psihičkog i socijalnog razvoja. Škole koje su pristupile mreži škola koje promiču zdravlje prepoznale su to i ugradile u svoje preventivne programe. Tako su pokušale ugraditi novu metodu preventivnog rada "Edukacija edukatora vršnjaka u prevenciji rizičnih ponašanja" kroz zdravstvenu edukaciju edukatora-vršnjaka putem interaktivnog treninga – edukacijske radionice,

radionice za trening komunikacijskih i socijalnih vještina, za treniranje vještina pregovaranja i vještina odbijanja negativnog pritiska vršnjaka, medijatorskih vještina, učenje motivacijskih tehnika, kroz otvorene tribine, radionice, debate... Pored navedenog, u Zagrebu imamo 15 škola (12 osnovnih i 3 srednje škole) koje imaju Zelenu zastavu znak europskog certifikata eko-škole, koje promiču zdrav život i brigu za zdrav okoliš, a tri osnovne škole i jedan učenički dom su u postupku dobivanja Zelene zastave.

Da bi škole u Zagrebu udovoljile svim postavljenim zahtjevima i zadaćama, podršku im pruža Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport, i to ne samo kroz financijsku pomoć u realizaciji određenih programa, nego i stručnom pomoći i brigom da se ostvari cilj kvalitetne škole u kojoj će prevladavati ljudskost, toplina i tolerancija.

Svjesna važnosti brige za mlade i podizanja kvalitete života mladih te slijedeći Nacionalni program djelovanja za mlade, Gradska skupština Zagreba usvojila je 2004. Program djelovanja za mlade Grada Zagreba, za pro-

vedbu kojeg je odgovoran Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport.

Osim iz područja obrazovanja i informatizacije, zapošljavanja i poduzetništva, socijalne politike prema mladima, aktivnog sudjelovanja mladih u društvu, velika je važnost posvećena području zdravstvene zaštite mladih i njihovom reproduksijskom zdravlju. Odgoj i obrazovanje mladih za istinsku ljubav i radost života najdjelotvorniji je lijek protiv "nezdravosti". Stoga naša škola mora biti mjesto na kojem se ispravljaju propusti u obitelji. Nije dobro da škola uči o životu, nego za život. Djecu treba učiti živjeti i preživjeti. Svi koji su odgovorni za odgoj djece i mladih, moraju ih sačuvati i osposobiti za život dostojan čovjeka.

Iva Prpić, dipl. socijalna radnica

Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport,

Zorana Uzelac, dipl. socijalna radnica

Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje

zorana.uzelac@zagreb.hr

Prevenција neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži

Mladost je životno razdoblje u kojem se uz tjelesno i duševno sazrijevanje odvija i proces integracije pojedinca u društvenu zajednicu pa mladoj osobi donosi puno izazova.

Mladost je vrijeme potencijalno učestalijih rizičnih ponašanja, kad velik broj mladih prekrši društvene norme, a da to ne ostavi daljnjeg traga na njihov razvoj. Kako je danas sve veći broj rizičnih čimbenika kojima su djeca i mladi izloženi, preventivne mjere u cilju sprječavanja društveno neprihvatljivog ponašanja nameću se kao nužnost.

Tako i Grad Zagreb poduzima preventivne mjere, koje se temelje na poduzimanju raznih socijalnih akcija. Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje svake godine na temelju Zakona o udugama (NN 88/01. i 11/02. – ispr.) i Odluke o mjerilima za ostvarivanje financijske potpore za zdravstvene, socijalne i humanitarne programe ili projekte od interesa za Grad Zagreb (Službeni glasnik Grada Zagreba, 16/02 i 17/03), objavljuje Natječaj za predlaganje programa ili projekata socijalnog značenja (socijalnog i humanitarnog značenja i prevencije neprihvatljiva ponašanja djece i mladeži) te se time iz proračuna Grada financiraju različiti programi koji okupljaju djecu i mlade sukladno njihovim željama i afinitetima. Ponudeni su sadržaji besplatni za korisnike. Na taj se način djeca i mladi "odvo-

s ulice i uključuju u aktivnosti mimo redovnog sustava školovanja.

Programi prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži raspodijeljeni su po područjima sporta, tehničke kulture, kulture i socio-pedagoški te su se pokazali uspješnima u osmišljavanju i upotunjanju slobodnog vremena djece i mladeži.

Akcije za prevenciju ovisnosti

Škola bez droge – grad bez droge

U okviru preventivnih aktivnosti Služba za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Grada Zagreba, u suradnji s Gradskim uredom za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje, sedmu godinu za redom organizirala je 2005. Nagradni natječaj Škola bez droge – grad bez droge. Na sudjelovanje su pozvani svi učenici 7. i 8. razreda osnovnih škola Zagreba, kao i učenici sva četiri razreda srednjih škola Zagreba. Nagradni natječaj organiziran je za tri kategorije, posebno za osnovne, a posebno za srednje škole: 1. Najbolji plakat, 2. Najbolji literarni rad, 3. Najbolji slogan.

Dosadašnja iskustva pokazala su da je pogođen interes mladih i da je na njima zanimljiv način prikazan problem ovisnosti, pa su učenici i 2005. pokazali jednak interes i poslali mnoštvo zanimljivih radova.

Policijska uprava Zagrebačka u suradnji s Gradskim uredom za zdravstvo, rad, socijal-

nu zaštitu i branitelje i Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport, kroz edukaciju i alternativne sadržaje provodi program promicanja zdravlja u Gradu Zagrebu pod nazivom Znam, mogu, hoću, a u cilju zaštite zdrave populacije od sredstava ovisnosti.

Osnovna zamisao Sajma mogućnosti je predstavljanje školskih klubova, kulturno-umjetničkih društava i drugih udruga, koji nudeći svoje sadržaje uključuju što veći broj djece u aktivnosti izvan nastave.

Sajmovi su održani tijekom svibnja i lipnja prošle godine, a okupili su više od 3.000 učenika. Na svakom od sajmova djeca sudjeluju u nagradnoj igri te Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje nagrađuje po troje učenika besplatnim godišnjim članstvom u klubu ili udruzi koje dijete odabere, kao i drugim prigodnim poklonima – knjigama, športskim rekvizitima, kapama i slično.

Grad Zagreb kao metropola suočava se s različitim potrebama djece i mladih kao i problemima različitih oblika društveno neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži. Populacija mladih predstavlja dio stanovništva s najvećim potencijalom jer su relativno najobrazovaniji, a sigurno su i najkreativniji, s najvećom količinom radne životne energije. Takav je potencijal nužno pravilno razvijati i ciljano voditi, stvarajući na taj način pojedince prilagođene i korisne društvu.